

Robert Lebeda: *Anarchistická koncepce člověka u M. A. Bakunina.*

Posudek diplomové práce

Diplomová práce Roberta Lebedy věnovaná dílu Michaila A. Bakunina má teoretickou povahu. Autor, jak je mi známo, projevuje zájem o Bakuninovu osobnost a jeho myšlenkový odkaz dlouhodobě, a nyní ho promítnul do podoby souvislého pojednání, které má ambici přiblížit myšlenkový systém této výrazné osobnosti 19. století uceleným, komplexním způsobem. Proti mnohdy schematickým a zjednodušujícím představám se Lebeda snaží představit Bakunina jako myslitele univerzálního filozofického zaměření, u kterého je jeho anarchistická orientace určitým důsledkem promyšlení základních filozofických otázek, kterým se tento autor ve svém díle věnoval. Lebeda přibližuje Bakunina jako představitele filozofického naturalismu, který se věnuje tematice přírody, hmoty a přírodních zákonů. Vysvětluje, jakým způsobem tento intelektuál nahlížel na problém lidského myšlení, lidského mozku a postupného vývoje v oblasti intelektu. Zvláštní pozornost je zaměřena na problematiku náboženství, zejména jeho historického vývoje, a také na podstatu vědy, její organizaci a vliv – pozitivní i negativní – na vývoj společnosti. Dalším klíčovým tématem je práce, její původ, podstata a dějiny, které Bakunin nahlíží jako následnost historických typů převládající ekonomické produkce. A nakonec je to také problematika vlastenectví, které Bakunin pojímá jako jev, který má emocionální charakter, je zformován v evolučním procesu, a podle tohoto autora představuje problém, na který je nutné nahlížet kriticky. Teprve v závěru své práce nastoluje Lebeda téma, kterým se Bakunin zapsal do povědomí širších vrstev nejvýrazněji, a to je problém lidské svobody, vzpoury a anarchismu.

Z posuzovaného textu je zřejmé, že Lebeda přistupoval k jeho zpracování odpovědným způsobem. Nastudoval k tématu základní literaturu, tedy dostupné Bakuninovy práce, a to co z literatury načerpal, se pokusil systematicky přetlumočit. Dostal se přitom patrně na hranice svých současných možností, protože i když je jeho práce sestavena se snahou podat vyčerpávající výklad tohoto myslitele, přeci jenom bude čtenář v jeho diplomové práci něco postrádat. Tím něčím je především určitý nadhled nad zpracovávaným dílem, schopnost vidět ho v širším dobovém kontextu, který by umožnil jednotlivé Bakuninovy názory lépe zasadit do tehdejších

ideových proudů, konfrontovat je s představami jiných myslitelů dané doby, a lépe identifikovat, co je v těchto názorech originální, a co je v té či oné míře převzaté. Taková širší znalost by pak možná diplomantovi pomohla lépe zformulovat závěr o tom, jakým způsobem se Bakuninův filozofický systém promítl do toho, čím se stal tento myslitel nejznámějším – a sice do jeho kolektivistického anarchismu.

Celkově hodnotím Lebedovu práci jako velmi dobrou.

Praha 18. 1. 2018

doc. PhDr. Jiří Šubrt, CSc.